TOLUNAY, A., 1992., Yeni Bir Döneme Girerken Türk Ormancılığının Sorunları, Yeşil Türkiye Dergisi, Ağustos 1992, Yıl: 42, Sayı: 495, Ankara.

YENİ BİR DÖNEME GİRERKEN TÜRK ORMANCILIĞININ SORUNLARI

Ahmet TOLUNAY
Orman Yüksek Mühendisi

1. GİRİŞ :

Çocukluk ve öğrencilik yıllarında tutulan hatıra defterlerini anımsayınız. Hatıra tutmak isteyen kişilerin, bir kaç satır yazı ile küllenmiş anıları ileriki yıllarda da yaşamak arzusu ile tuttukları bu defterlerin sayfaları, müthiş bir heyecan ve coşku ile doldurulurlar. Sayfaların ilk paragrafına; «Değerli Arkadaşım, bana da hatıra defterinden, kalbin kadar temiz bir sayfa ayırdığın için teşekkür ederim...» cümlesi ile başlanılır, çocukluk özlemleri ve dileklerinin yer verilmesiyle bitirilir. İşte Türkiye Ormancılığında da, az önce örnek'enen çocukluk heyecan ve coşkusuyla doldurulan hatıra defterine benzer, yeni bir sayfa açılmış bulunmaktadır. Bu açılan yeni sayfa tıpkı bir çocuk kalbi kadar temizdir, berraktır, saftır. Çok eski zamandan beri değişik kurumlar tarafından ormancılık hatıraları yazılan bu defterin yeni sayfası, yeni kurulan ORMAN BAKANLIĞI tarafından doldurulacaktır.

Orman Bakanlığı çatısı altında yeniden örgütlenen Ormancılık kuruluşları, merkez ve taşra teşkilatını oluşturma yoluna yönelmişlerdir. Bakanlık şeması incelendiğinde; ana hizmet birimleri olarak Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü, Orman ve Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü, Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü; bağlı birim olarak Orman Genel Müdürlüğü; ilgili birim olarak Orman Ürünleri Sanayi Kurumu Genel Müdürlüğü'nün bulunduğu gözlenmektedir. Tüm bu Genel Müdürlük'lerin belli bir ormancılık alanındaki uğraşları yürütmek ve ormancılık sorunlarını çözmek maksadıyla oluşturulduğu dikkate değerdir. Zira görev alanlarına giren konular, farklı farklı niteliklerde olup herbir kurumun oluşturulma gerekçesi Türk Ormancılığına has özelliklere dayanmaktadır.

Türkiye Ormanları içerisinde hayatlarını sürdürme çabası içerisinde olan insanların varlığı ve bu sebeple ortaya çıkmış sosyo-ekonomik ormancılık sorunları, ORKÖY gibi bir Genel Müdürlüğün kurulma dayanağıdır. Ülke topraklarının erozyonla kaybedilmesi ve milyonlarca hektar ağaçlandırma yapılacak potansiyel orman alanının bulunması Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'nün kurulma gerekçesidir. Öte yandan, ülke genelinde yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan flora ve fauna varlığımız, gelecek nesillere aktarma zorunluluğunda bulunduğumuz nadide güzellikteki tabiat alanlarımız ile av ve yaban hayatı sorunlarımız, Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü'nün kurulma nedenlerindendir. Orman Genel Müdürlüğü ile ORÜS Genel Müdürlüğü ise bakanlık düzeyindeki örgütlenmeden öncede faaliyetlerini sürdüren kurumlar olup, kuruluş gayeleride zaten bellidir.

Türkiye Ormancılığı, ormancılık politikalarının en yüce katlarda oluşturduğu bir yapılanma içerisine girmiş bulunmaktadır. Bu yapılanma, ülke ormancılığının içinde bulunduğu sorunların çözümü için gereklidir, hatta zorunludur. Ülkemiz genelinde bu makro düzeyde «Türkiye Ormancılığının Sorunları» derlenip, toparlanırsa ve bunlar gruplandırılarak belirli başlıklarla temsil edilirse aşağıdaki gibi tablo ile karşılaşmamız olasıdır. Bu tabloda belirli başlıklarda toplanılan ormancılık sorunlarının, Orman Bakanlığı'nın hangi Genel Müdürlüklerinin veya birimlerinin çözeceğide verilmiş bulunmaktadır. (Çizelge 1)

Batı Karadeniz Or. Araştırma Müdürlüğü - Bolu

SORUNLAR	Çözecek Birim
İktisadi ve Mali Sorunlar Ormancılık üretimi ve orman işletmeciliği sorunları Kadastro ve mülkiyet sorunları	OGM
Ağaçlandırma ve Erozyon kontrolü sorunları	AGM
Sosyo-Ekonomik ormancılık sorunları	ORKÖY
Tabiat varlıklarını koruma, av ve yaban hayatı sorunları	MPAG
Orman Ürünleri Endüstrisinde verimlilik ve üretkenlik	ORÜS
Yönetsel ve örgütsel sorunlar	BAKANLIK

OGM : Orman Genel Müdürlüğü

AGM : Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü

ORKÖY : Orman ve Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü.

MPAG : Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü,

ORÜS : Orman Ürünleri Sanayi Kurumu Genel Müdürlüğü.

Çizelge (1) Türk Ormancılığının Sorunları ve Bu Sorunları Çözecek Kurumlar

2. TÜRK ORMANCILIĞININ SORUNLARI

Belirli başlıklarda toplanarak gruplandırılan ve yukarıdaki çizelgede gösterilen ormancılık sorunları; kısa detayları ile aynı başlıklar altında aşağıda açıklanmıştır.

2.1. İKTİSADİ VE MALİ SORUNLAR

Bugün Orman Genel Müdürlüğü'nün bünyesinde, yurt sathına yayılmış ve devlet ormanlarının işletme görevini üstlenmiş 250'ye yakın Orman İşletme Müdürlüğü bulunmaktadır. Bu birimler devlet ormanlarını; planlı, rasyonel ve teknik ormancılığa uygun olarak işleterek Türk Toplumunun bu günkü ve gelecekteki orman ürünlerni ihtiyacını sürekllik prensibi çerçevesinde karşılamak ve işletmecilik anlayışına uygun olarak, iktisadî ve malî açıdan kendi ayakları üzerinde durmak zorundadır. Çünkü Türkiye'de ilk orman işletmelerinin kurulması esnasında, bu işletmelerin Döner Sermaye Sistemi ile çalışmaları benimsenmiş ve ilk etapta gerekli olan işletme sermayeside devlet hazinesinden karşılanmıştır. Devlet Orman İşletmelerinin, ekonomik hayatta çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren diğer işletmeler'e bir farkı bulunmamaktadır. Üretim hayatında bulunan; iktisadi ve malî sorunlarını çözemeyen her işletme, ülke ekonomisine büyük külfetler getirmektedir. Bu neden'e bütün devlet orman işletmeleri, sahip oldukları orman kaynaklarını en iyi şekilde işleterek iktisadi ve malî açıdan müspet sonuçlar verebilmelidir. Fakat sahip oldukları orman işletme alanlarında, büyük ö'çüde verimsiz orman alanı bulunan devlet orman işletmeleri bu kapsam dışında tutulabilir. Zira satışa sunularak gelir elde edilebilecek nitelikte ürün vermeyen orman alanları, Türkiye Ormancılığının ayrı bir işletmecilik sorunudur. Orman Bakanlığı çatısı altındaki Orman Genel Müdürlüğü'nün görevi, verimli nitelikteki orman alanlarını işletmektir. Bu görevini yaparken döner sermaye işletmeciliği çerçevesinde iktisadi ve mali sorunlarını çözmek ve yıl sonu bilançolarında kâr-zarar hesabında en azından başıboş noktasında bulunmak zorundadır. Verimsiz orman alanlarının veirmli ormanlara dönüştürülmesi görevi ise Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'nün görevidir. Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere her bir Orman İşletmesi kendi ayakları üzerinde ne kadar durabilirse, Orman Genel Müdürlüğü konsolide bütçeside o denli güçlü olacaktır.

Orman İşletmelerinin planlı, teknik ve rasyonel işletmecilikte sağlayabilecekleri müspet sonucu etkileyen iktisadî ve ma-

li sorunlarını artıran ayrı bir konu ise; işletmelerin elde ettiği gayrisafi gelirin ormancılık dışı alanlara kaydırılmasıdır. Özellikle yıl sonlarında Orman Genel Müdürlüğünün konsolide bütçesinin hazırlanması ile bulunan safi gelirin % 46'sı kurumlar vergisi olarak Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na, % 5'i Savunma Sanayii Fonuna, % 1'i Çıraklık Fonuna, % 1'i Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonuna verilmesi iktisadî ve malî sorunları artırmaktadır. Ayrıca safi gelirin % 10'nun Orman Köyleri Kalkındırma Fonuna, % 5 inin Ağaçlandırma Fonuna verilmesiyle toplam % 73 oranında bir gelir çeşitli kurumlarca paylaşılmaktadır. Bu nedenlerle temel ormancılık yatırımları ve uğraşları için (yol ve sanat yapıları gibi transport tesisleri, silvikültürel müdahalerler ve gençleştirme çalışmaları, orman kadastrosu çalışmaları, orman amenajmanı planlarının yapımı ve yenilenmesi vs.) gerekli finansman bulunamamaktadır. Türkiye'deki tüm orman işletmleerinin sahip oldukları sınırlar içerisinde, yatırımlar ve tesisleri ile kararlı bir seviyeye ulaştıklarında ve alt yapı sorunlarını çözdükleri zaman, ancak karşılayabilecekleri bu yük, çok ağırdır. Hafifletilmesi gerekmektedir.

Orman İşletmelerinin iktisadî ve malî sorunlarına diğer bir örnek yatırımlardır. Bütün yatırımların ormancılık üretimini artıracak alanlara sarfedilmesi ve bu yatırımların verimli olması zorunludur. Üretimi artırıcı katkı sağlamayan bir yatırım orman işletmeciliğinin sonucunu her zaman etkileyecektir.

2.2. ORMANCILIK ÜRETİMİ VE ORMAN İŞLETMECİLİĞİ SORUNLARI

Orman İşletmesinde üretim; doğal ve yapay yolla gerçekleştirilerek yenilenen meşcerelerin yerine gelen bitki toplumlarının (fide veya fidan toplulukları) biyolojik üretimle istenilen ve arzulanan orman formunu alma aşamasına kadar devam etmekte; bu üretimin düzenliliği ve sürekliliği, orman işletmesi teknik elemanlarının silvikültür, amenajman ve orman işletme tekniği esasları çerçevesinde hazırladıkları planlarla sağlanmaktadır. Ormancılık üretiminin çıktısı mal ve hizmet şeklindeki, orman ürünleridir. Bu noktada ifade edilmelidir ki; Türkiye Orman İşletmelerinin üretim ve işletme planlamasının tam anlamıyla yapılamaması nedeniyle, üretim kapasitesi düşük düzeylerde kalmakta, hatta günden güne azalmaktadır. Meşçerelerin artım ve verimlerinin düşmesi, sahip olunan ağaç serveti kapitalinin üretimden alınarak orman ürünü olarak değerlendirilmesi ve sonuçta meşçerelerin eta verimlerinin düşmesi, planlı bir ormancılık üretimi anlayışının kazanılamaması nedeniyle olmaktadır. Bir örnek vermek gerekirse; Adapazarı Orman Bölge Müdürlüğü'nün yıllık toplam etasının 17 000 m3'e düşmesi belirtilen üretim sorunlarının sonuçlarındandır.

Orman işletmeciliği açısından Türk Ormancılığının Sorunlarının başında, halen işletilen orman alanlarının işletme amaçlarının tespit edilmemiş olması veya çok genel mahiyette tespit edilmiş olması gelmektedir. Ormanlar mal ve hizmet üreten kaynaklardır. Mal olarak üretilen bir orman ürününü sadece tomruk veya kereste olarak görmek, modern orman işletmeciliği anlayışına sığmadığı gibi, piyasada veya orman ürünleri endüstrisinde kullanım alanı bulunmayan veya tüketici isteğine uygun olmayan orman ürünü üretmek gibi bir sonuç doğurur ki; bu piyasa talepleri ile bağdaşmaz. Ekonomik hayatta talepi olmayan bir mal üretilmez. Talep olmayınca bu malın satışıda mümkün değildir. Bu nedenle tüm orman işletmeleri piyasa taleplerinden yola çıkarak, hangi orman ürünlerine gereksinim duyulduğunu belirlemeli, üretimi bu talepleri karşılayacak şekilde yönlendirerek, ormancılık üretim tekniğini yada silvikültür tekniğini ve ele alınacak faydalanmayı düzenleme metodunu kendi başına tespit etmelidir.Sadece kerestelik tom-

ruk olarak tek bir ürün çeşidi belirlemek yetmez; kaplamalık, soymalık gibi ürün çeşitlerine gidilmesi zaruridir. Piyasa istek'erine dikkate alarak yapılacak bir üretim ve bu üretimin sonucunda oluşacak ürünler, talep yerleri belli olduklarından, kolayca satılacak ve yıl sonu bilançolarında stok devri orman ürünü kalmayacaktır.

2.3. KADASTRO VE MÜLKİYET SORUNLARI

Bu güne kadar «Orman İşletmesi»nin tanımını yapan tüm müellifler, tanımlarında «sahibi belli, sınırları belli» deyimlerini sürekli olarak yer vermişlerdir. Zaten ekonomik hayatta üretimde bulunan, ama sahibi ve sınırları belli olmayan bir işletme düşünülemeyeceği açıktır. Türkiye Ormanlarını işletmek görevini üstlenen Orman Genel Müdürlüğü'nün yaklaşık 250'yi bulan Orman İşletmelerinin sahip oldukları orman alanları ve bu orman alanlarının sınırları henüz belli edilmemiştir. Orman İşletmeleri, ormancılık faaliyetlerini bu alanlarda sürdürmektedirler. Fakat İşletme Müdürlüğü olarak sınır çizilen orman alanlarına hakim değillerdir. Zira bu orman alanlarının kadastrosu yapılmamıştır ve tapu olarak mülkiyet belgeleride işletmelerin arşivlerinde bulunmamaktadır. Bugüne kadar, envanterlere göre 20.2 milyon hektar olarak belirtilen Türkiye Orman Alanının, yaklaşık olarak ancak 4 milyon hektarının kadastro ve mülkiyet sorunu çözümlenmiş ve tapuları alınabilmiştir. Geriye kalan 16 milyon hektar orman alanının sahibi maalesef belli değildir. Yani Orman Genel Müdürlüğü bugüne kadar Türkiye Orman Alanının 1/5'ine sahip olabilmiş, geriye kalan 4/5 orman alanına ise henüz hakim olamamıştır. Bu sonuç modern orman işletmeciliği anlayışına ters düşmektedir. Çünkü Türkiye Orman İşletmeleri sahibi ve sınırları belli olmayan orman alanlarında, işletmecilik faaliyetlerini yapmaktadır.

Öteyandan ormancılığın kadastro-mülkiyet sorunları, ormancılık teşkilatının bütün birimlerine yansımıştır. Özellikle Orman İşletme Şefliği birimi bu tür sorunlarla yüklüdür. Mesaisini çoğunlukla ormandaki teknik işlemlele harcaması gereken bir İşletme Şefi, kadastro-mülkiyet sorunları nedeniyle birinci derecede yapması gereken görev olan teknik ormancılığa kendisini verememektedir. İşletme Şefi ile birlikte mülkiyet sorunlarını çözümlemek isteyen vatandaşların adliye koridorlarında vakit harcaması, insan emeği savurganlığının en açık göstergesidir.

2.4. AĞAÇLANDIRMA VE EROZYON KONTROLÜ SORUNLARI

Türkiye 20.199.296 hektar orman alanına sahip bir ülkedir. Bu orman alanının % 43.85'i yani 8.856.457 hektarı normal kuruluşta, geriye kalan orman alanları ise bozuk kuruluştadır. Diğer bir deyimle 20.2 milyon hektar orman alanının % 56.15'ini oluşturan 11.342.839 hektar orman vasıfsız ve niteliksizdir. Türkiye Orman Alanının yarıdan fazlasını oluşturan bu bozuk orman alanlarında ormancılık üretimi yapılamamakta, üretim faktörleri atıl ve boş kapasitede yatmaktadır. Bu bozuk orman alanının 7,5 milyon hektarı ağaçlandırma ile ormancılık üretimine sokulabilecek niteliktedir. Normal kuruluşta sayılan 8.856.457 hektar orman alanının 6.176.899 hektarı verimli koru ormanı olup, Türkiye Ormanlarının % 30.57 sini oluşturmaktadır. Bu rakam Türkiye Ormancılığının, ormancılık üretimini gerçekleştirdiği orman alanını da oransal olarak vermektedir. Yani Türkiye'nin ormancılık üretimi, ülke genel orman alanının ancak 1/3'ü kadar bir alandan yapılabilmektedir. Normal kuruluşta görülen orman alanımızın 1.9 milyon hektarında dahil edildiğinde, toplam olarak Türkiye Orman Rejimi içerisinde yer alan 13.2 milyon hektar orman alanı ağaçlandırma objesi olup, bu alanın yaklaşık 10 mil-

yon hektarı fiziki bakımdan ağaçlandırılabilecek niteliktedir. Öte yandan orman rejimi dışında yer alan ve tarımsal üretime söz konusu olmayan, yaklaşık 6 milyon hektar civarındaki ülke alanı da, orman dışı ağaçlandırmalara konu olabilecektir. Toplam olarak 20 milyon hektarı bulan, atıl ve boş kapasitedeki bu alanlar Türkiye Ekonomisi için bir kayıptır ve ülke refahı için bu alanların ağaçlandırma zorunluluğu vardır. Ağaçlandırma davası, bugün Türkiye'nin milli davasıdır ve sorunudur .Orman teşkilatının kurulmasından bu yana yapılan ağaçlandırma miktarı yaklaşık olarak 2 milyon hektardır denilebilir. Planlanan yılda 300.000 hektar ağaçlandırma hedefine ulaşılsa bile, yukarıda rakamlarla ifade edilen potansiyel ağaçlandırma alanlarının ormancılık üretimine sokulabilmesi için 60-70 yıl gibi bir sürenin gerektiği ortadadır.

Türkiye genel alanının 1/5'ini oluşturan potansiyel ağaçlandırma alanlarının, ağaçlandırmalarla ormancılık üretimine sokulma gerekçesi, bu alanların sadece atıl ve boş kapasitede olduğu değildir. Bu alanların atıl ve boş kapasitede olmasının yanında, üzerlerinde toprağı koruyacak ve tutacak bitkisel varlıklarında bulunmayışı aşınma ve taşınmalara davetiye çıkarmaktadır. Ülkemizde her yıl 460 milyon ton toprak bu suretle denizlere taşınmaktadır. Her yıl ülkemizden erozyonla taşınan bu toprak bir Kıbrıs Adası oluşturacak büyüklüktedir. Sadece İzmit Körfezine erozyonla her yıl taşınan toprak miktarı 2.5 milyon tondur. Bir zamanlar Efes ve Millet Kentleri Ege Denizinin kıyısında bulunan liman kentleri idi. Şimdi bu kentlerin çevresinde alüviyal topraklarla oluşmuş ovalar bulunmaktadır. Eğer bu günden itibaren erozyona dur denmez ise, gelecek nesile Marmara Denizi yerine Marmara Ovası miras olarak bırakılacaktır.

Öte yandan, ülkemizin bu güne kadar hiç bir kurumunun tam anlamıyla sahiplenemediği, ucundan kıyısından dokunmak suretiyle ilgilendiği bir «Mer'a Sorunu» vardır. 50 yıl önce ülkemizde 44 milyon hektar mer'a alanı bulunmaktaydı. Bu gün bu rakam yarı yarıya inerek, 22 milyon hektara düşmüştür. Yıllardır, kendisini sahiplenecek bir kuruluş bile bulamayan bu alanlar; yoğun, aşırı ve düzensiz otlatma ile doğal formunu ve bitki spektrumu kaybetmiş ve verimsiz düşmüştür. Bu alanlar, mer'a ıslah projeleri ile verimli ve üretken hale getirilmeye çalışılmış, fakat küçük alanlarda kalınmış ve bu çalışmaların sürekliliğide sağlanamamıştır. Daha ilginç olanı, bu olanların hukuki ve mülki esaslarını ortaya koyacak bir Mer'a Kanununun dahi çıkarılamamış olmasıdır.

Yukarıda açıklanan ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve mer'a ıslahı sorunlarını çözecek birim olan, Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'nün çözmesi gereken ormancılık sorunları içerisinde yeterli kalite ve kantitede fidan materyali üretilmeside yer almaktadır. Ayrıca, ağaçlandırmalarda kullanılacak fidan materyalinin üretimi esnasında, ülkemizin yetişme muhiti isteklerine uyum gösteren ağaç türlerinin tohum ve orijinlerinin dikkatli seçilmesi gerekmektedir. Bu gün Yunanistan hariç, Avrupa Topluluğu'na üye bütün ülkeler «Tohum ve Orijin Kanunu» çıkararak, bu konuda yasal düzenlemelere gitmişlerdir. Yunanistan ise böyle bir yasal düzenlemenin hazırlıklarını tamamlamak üzere olup, Avrupa Topluluğu üyesi olmayan Macaristan ve Avusturya ülkeleride «Tohum ve Orijin Kanunları»nı parlementolarından çıkartmışlardır. Avrupa Topluluğuna üye olma çabası gösteren ülkemizinde böyle bir yasal düzenlemeye ihtiyacı vardır.

2.5. SOSYO-EKONOMİK ORMANCILIK SORUNLARI

Eğer Türkiye Ormanları içerisinde ve kenarlarında; yaşamlarını sürdürme çabasında olan yaklaşık 10 milyon nüfuslu bir insan kitlesi ve bu insanların içerisinde

yaşadığı köy ve kasaba şeklindeki 17.000 yerleşim birimi bulunmasaydı, Türkiye gibi ülkelere özgü sosyo-ekonomik ormancılık sorunları olmayacak ve ORKÖY gibi bir Genel Müdürlüğe de ihtiyaç duyulmayacaktı. Fakat tam tersine orman içi veya kenarı yerleşimlerden kaynaklanan sosyo-ekonomik ormancılık sorunlarımız vardır ve ORKÖY gibi bir Genel Müdürlüğün, bu sorunların çözümü için ülke düzeyinde yapılanması zorunludur.

Ülkemizde, her yıl yaklaşık 20.000 hektar orman alanı, orman içiin veya kenarında yaşayan vatandaşlarımız tarafından, ekonomik gereksinimlerini karşılamak maksadıyle, bilinçsizce yok edilmektedir. Yaşanılan ekonomik sıkıntılar, bu vatandaşlarımızı böyle bir bilinçsiz yola sevk etmektedir. Yıllardan beri Bakanlık veya Genel Müdürlük düzeyinde Türkiye ormanlarının sorumluluğunu üstlenmiş olan ormancılık örgütü, ormanlarla birlikte ormaniçi veya kenarında yaşayan insanların sosyo-ekonomik sorunlarını da üstlenmek ve bu sorunların çözümünün sorumluluğunu da yüklenmek zorunda kalmıştır.

Orman içi veya kenarında yaşamlarını sürdürme çabası içerisinde olan insanlar; ekonomik amaçlarla çevrelerindeki ormanlara yönelmektedirler. Orman köylüsü geçimini, en azından temel ihtiyaçlarını karşılamak için; hayvanlarını ormanda otlatmak, yapacak ve yakacak odun ihtiyacını ormandan karşılamak, ormanın bahsettiği meyve ve yiyecekleri ormandan toplamak zorunluluğundadır. Ayrıca küçük bahçe tarımı veya ihtiyaç duyduğu çeşitli tarımsal ürünleri yetiştirmek için, yine orman alanlarına yönelmekte ve açmacılık yapmaktadır. Bu davranışları ile orman köylüsü ormanlarımızı yok etmektedir, bitirmektedir. Orman Kanunlarımızın bu tür davranışları yasak fiil saymasına vemüeyyideler getirmesine rağmen, orman köylüsünün yaptığı orman yıkımının önü bir türlü alınamamaktadır. Üstelik Orman İdaresi ile orman köylüsü, sanki bir mirası paylaşamıyorlarmış gibi adliye koridorlarında, hasım durumuna düşmektedirler. Sosyo-ekonomik sorunlar, sahnesinin Türkiye Ormanları ve adliye koridorlarının olduğu ve hep aynı senaryonun oynandığı sonu hazinle biten bir tiyatro oyunu gibidir. Sanki müdavim olunmuşcasına, her yıl reportuvara alınmaktadır.

Yıllardan beri Türkiye Ormancılık Politikalarında orman köylülerinin kalkındırılması ve desteklenmesine yönelik çeşitli kanunî düzenlemelere yer verilmektedir. Orman köylülerinin kalkındırılması ve desteklenmesine yönelik kanunî düzenlemelerden yola çıkarak yapılan uygulamalar, rakamlarla ifade edilirse, Orman Genel Müdürlüğünün ne denli bir yük altına girdiğinin farkına varılabilir. Örnek vermek gerekirse; Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü son üç yılda sınırları içerisinde bulunan orman köylerine 111.845 m3 yapacak, 817.038 ster yakacak odun vermiştir. Eğer bu Bölge Müdürlüğü, orman köylüsüne verdiği bu yapacak ve yakacak odunları piyasa satmış olsaydı, 132 milyar TL. gelir elde edecekti. Oysa, verilen bu yapacak ve yakacak odun miktarlarına karşılık orman köylüsünden 13 milyar TL. para tahsil edilmiştir. Dikkat edilirse bu rakam, verilen yapacak ve yakacak odunun piyasaya satılmasıyla elde edilecek gelirin ondabirine eşdeğerdir. Yani 120 milyar TL. para orman köylüsüne subvanse olarak verilmiştir. 28 Orman Bölge Müdürlüğü'nden, en az 10 tanesinin aynı uygulamayı yaptığı farzedilirse, ulaşılacak rakamların hangi boyutta olacağı açıkca anlaşılır.

Türkiye Ormancılık Politikalarında orman köylerinin kalkındırılması ve desteklenmesine yönelik düzenlemeler; 6831 sayılı Orman Kanunu, 2924 Sayılı Orman Köylerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun ile 442 Sayılı Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede yer almaktadır. Tüm bu mevzuatlardaki orman

köylerine yönelik düzenlemeler, yeniden örgütlenen ORKÖY Genel Müdürlüğü tarafından orman köylüsüne götürülecektir. Fakat yeni dönemde faaliyet gösterecek olan ORKÖY, 1984 yılından beri revizyonu yapılmayan kalkınma planlarını yeniden hazırlarlarken, orman köylerine götürülecek kırsal uğraşı düzenlerini dikkatli analiz etmeli, insanları ormanlar ve orman alanları ile bütünleştirecek ve uyumlaştıracak projeler üreterek, sosyo-ekonomik ormancılık sorunlarını çözme çabası içerisinde olmalıdır.

2.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA, AV VE YABAN HAYATI SORUNLRI

Ülkemiz, tabiat varlıkları açısından birçok ülkenin imrenerek baktığı güzelliklerle bezenmiştir. Topraklarımız üzerinde, bitki ve hayvan varlığı olarak sayılamayacak kadar zengin'likte canlı yaşamaktadır. Avrupa kıtasında bulunan 200 kuş türüne karşılık, Türkiye'de kuş türleri sayısı 400'ün üzerine çıkmaktadır. Yurdumuzda yetişen 9000 çiçekli bitki türünün 2700 tanesi endemik olup, dünya üzerinde bu sayıda endemik bitki türünün yetiştiği ülke sayısı çok azdır. Su, bitki ve hayvan varlıkları, görülmeye değer tabiat manzaraları ortaya çıkarmaktadır.

Bütün tabiat varlıklarımızı, planlı ve düzenli olarak bu günkü insanlarımızın kullanımına sunarken, gelecek nesillere aktarmayıda bir görev olarak addetmeliyiz. Tabiat varlıklarımızı milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma sahaları ve orman için mesire veya dinlenme yerleri olarak işletmek ve korumak görevi, Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü'ne verilmiş bulunmaktadır. Bu Genel Müdürlük güzelliklerle dolu tabiat alanlarımızın sorumluluklarını üstlenmekle kalmamış, üzerinde Türkiye Tarihinin yazıldığı toprakların sorumluluğunu da üstlenmiştir. Şehit kanları ile sulanmış ve içinde binlerce şehidimizin yattığı topraklarda kurulan Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı ile Başkomutanlık Tarihi Milli Parkı, yüce değerlerin sorumluluklarını üstlenen Türk Ormancıları için büyük bir şereftir. Fakat yıllardan beri, bir işletme şefi olmadan idare edilen, Yedigöller Milli Parkı açısından ise üzücüdür.

2.7. ORMAN ÜRÜNLERİ ENDÜSTRİSİNDE VERİMLİLİK VE ÜRETKENLİK

Her yıl Türkiye Ormanları, koru ormanlarında 22.1 milyon m3, baltalık ormanlarında ise 7.9 milyon ster artım yapmaktadır. Fakat yine her yıl ülkemiz ormanlarından elde edilen odun ürününün 7.9 milyon m3'ü endüstriyel amaçlı veya yapacak odun olarak kullanılırken, 18.2 milyon ster odun ürünüde yakacak odun olarak kullanılmaktadır. Açıkcası ormanlarımız, dolaylı yoldan bilinçli olarak yakılmaktadır. Oysa ormanlardan elde edlien odun hammaddesinin inşaat, kimya ve diğer sanayi kollarında, tarım, madencilik, bayındırlık, ulaştırma gibi çeşitli ekonomik faaliyetlerde 6000'den fazla kullanım alanı bulunmaktadır. Bir toplumun gelişmişliği ve çağdaşlığı, okunan gazete-kitap sayısı veya kişi başına tüketilen kâğıt miktarı ile ölçülebilmektedir. Ormanlardan elde edilen odun ürününün yakacak odun olarak kullanımından ziyade, kâğıt endüstrisinde kullanımı ve yargının gerçekleşmesini sağlayan ayrı bir ölçüttür.

Orman ürünleri endüstrisi; Türk Ormancılığının birbirine bağlı olarak işleyen çarklarının son halkasıdır. Fakat ne yazıkki, ülke ormancılığın içinde bulunduğu sorunlar gereği, bu halkanın verimli ve

üretken çalışması sağlanamaktadır. Yılda 10.5 milyon m3 endüstriyel odun ihtiyacı olan bu sektörün hammadde gereksinimi, orman alanlarımızdaki üretimin düşük olmasından dolayı karşılanamaktadır. Orman Genel Müdürlüğü yılda ancak 7 milyon m3 endüstriyel odun üretebilmektedir. Bu rakama 2 milyon m3 kavakçılık üretimi de eklendiğinde, 10.5 milyon m3 endüstriyel odun talebinin ancak 9 milyon m3'ü karşılanabilmekte ve 1,5 milyon m3 talep açığı ortaya çıkmaktadır. Bu talep açığının ithalatla karşılanması zorunlu hale gelmektedir. Ülkemizde hammadde odunu işleyen birimler (işletme, fabrika, atelye.. şeklinde) gözlemlendiğinde bir karmaşıklığın varlığı hissedilmektedir. Özellikle kereste endüstrisinde bir hayli tesis olmasına karşılık, bu tesisler dağınık ve organize olmaktan uzaktır. Odun ürününün işlenmesiyle elde edilen kerestenin yanında oluşan yan ürünler değerlendirilememekte ve çoğunlukla yakacak olarak kullanılmaktadır.

Orman ürünü işleyen çeşitli sanayi kollarında özellikle kontrplak, kaplama, yonga levha, lf levha, parke sanayilerinde işletmelerin kapasite kullanımları çok düşük düzeylerdedir. Gerek hammadde ve gerekse kullanılan teknolojinin yetersizliğinden kaynaklanan bu sorunların çözümü için entegrasyon şarttır. Bu sektörde verimli ve üretken bir duruma gelmek için; odun hammaddesi işleyen birimlerin kuruluş yerlerinin (hammadde ve pazar şartları) ve kullandıkları teknolojinin yeniden gözden geçirilmesi zorunludur.

2.7. YÖNETSEL VE ÖRGÜTSEL SORUNLAR

Türk Ormancılığı'nın bu başlık adı altında verilebilecek sorunları; ormancılık hizmetlerini yürütecek birimlerin istikrarlı bir şekilde kamu hayatında bulunması ve bu birimlerde hizmet verecek kişilerin en alt birimlere kadar istihdamının sürekli kılınmasıdır.

Ormancılık hizmetlerini yürütecek birimler ,beş ayrı Genel Müdürlük olarak Orman Bakanlığı çatısı altında toplanmıştır. Her Genel Müdürlüğün ayrı bir kurulma gerekçesi ve ayrı bir ormancılık uğraşı alanı vardır. Merkezde çalışma alanları belirlenerek, Türk Ormancılığının belirli bir sorunu üstlenmiş olan Genel Müdürlüklerin taşra birimleri koordinasyon ve uyum içerisinde sorumluluklarını ve görev alanlarını bilerek hareket etmeleri gerekmektedir. Orman Bakanlığının istikrarlı bir şekilde hizmetlerini sürdürebilmesi için; merkez teşkilatından ziyade taşra teşkilatının oturmuş bir yapıya kavuşması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle yeni dönemde yönetsel ve örgütsel açıdan, üzerinde titizlikle durulması gereken konu; Bakanlığın taşra teşkilatının sağlıklı zeminlere oturtulması olmalıdır. Verimli bir çalışma sistemi içerisine girememiş bir Bakanlık örgütü, Türkiye Ormancılığı mazisinde kalan anıların tekrar yaşanmasıdır demektir.

Yönetsel ve örgütsel açıdan değinilebilecek diğer bir konu; tüm teknik kadroların özellikle Orman İşletme Şefliği kadrolarının boş bırakılmaması ve istihdamının sürekli olarak yapılmasıdır. Bütün Orman Bölge Müdürlüklerinin ve Orman İşletme Müdürlüklerinin kadrolarını tamamlamış, fakat Orman İşletme Şefliklerinin kadrolarını boş ve eksik bırakmış bir ormancılık örgütü, hiç bir ormancılık sorununu çözemeyeceği gibi, hiç bir yerede varamayacaktır. Bu gün ne yazıkki, birçok Orman İşletme Şefliğinin teknik elemanı

olmadığı gibi, en az 2-3 Orman İşletme Şefliği bir teknik eleman tarafından idare edilmektedir. Dirgine, Yığılca, Gündoğmuş gibi Orman İşletme Müdürlükleri nedense hiç bir zaman, tam bir teknik kadro ile çalışma şerefine erişememişlerdir. Sebebi ise; bu işletmelerin büyük yerleşim yerlerinden uzakta, deyim yerindeyse dağbaşında oluşudur. Fakat bu nitelikteki işletmeler de çalışacak teknik elemanlara, parasal açıdan ayrıcalıklar tanındığında, sorun belli ölçülerde çözülecektir.

3. SONUÇ :

Buraya kadar belli başlıklarda toplanan Türkiye Ormancılığının Sorunları, yine aynı başlıklar altında açıklanmaya çalışıldı. Açıklamalar içerisinde sorunların bazı çözüm önerileride verilmiş bulunmaktadır. Fakat tüm sorunların çözümü için yeni alternatiflerin üretilmesi ve bunların süratle uygulama alanına sevk edilmesi gerekmektedir. Türkiye Ormancılığının sorunlarının çözümü için gayret gösterecek ve çözümüne ulaşacak kişiler, yine Türk Ormancı'arıdır. O halde, görev başına... Yeni bir döneme girerken açılan yeni sayfaya katkıda buulnunuz. Bu katkıyı bir cümle yapabileceğiniz gibi bir kelime veya bir harfle de yapabilirsiniz.